

Utlåtande Rotel II (Dnr KS 2021/1314)

Detaljplan för del av kvarteret Tippen m.m. inom stadsdelarna Högdalen och Fagersjö (avfalls- och återvinningsverksamhet, gasanläggning, park, natur) DP 2015-19270-54

Framställan från stadsbyggnadsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Detaljplan för del av kvarteret Tippen m.m. inom stadsdelarna Högdalen och Fagersjö, (avfalls- och återvinningsverksamhet, gasanläggning, park, natur) DP 2015-19270-54, antas.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Planen syftar till att möjliggöra en ny sorteringsanläggning för avfall med förbränningspanna och ackumulatortank samt utökning av en fastighet för återvinning. Inom planområdet finns även en anläggning för gasverksamhet. Stockholms stad har beslutat att arbeta för att bli fossilbränslefritt 2040. Uppförandet av sorteringsanläggningen och utbyggnad av Högdalens värmeverk är nödvändiga för att nå Stockholms klimatmål 2040 och för målet om att staden ska samla in och omhänderta 70 procent av matavfallet.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsbyggnadsnämnden.

Mina synpunkter

Det övergripande syftet med planförslaget är att möjliggöra anläggandet av sorteringsanläggningen och utbyggnaden av Högdalenverket som är nödvändiga för att klara stadens klimatmål 2040. Detta möjliggör en ny sorteringsanläggning för avfall, en ny förbränningspanna och en ackumulatortank samt en utökad fastighet för återvinning. Planen syftar även till att reglera dagvattenhanteringen, för att möjliggöra rening och motverka översvämning.

De positiva effekter som den nya detaljplanen har för stadens klimatarbete, liksom den stora betydelsen som verksamheterna har för Stockholms framtida avfallshantering och fjärrvärmeförsörjning, överväger de eventuellt negativa effekter som den utökade verksamheten kan få för närområdet. Den grönblå majoriteten vill framhålla vikten av att de kompensatoriska åtgärdsförslag som tagits fram i miljökonsekvensbeskrivningen med anledning av påverkan på naturvärden genomförs.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Plankarta
3. Planbeskrivning
4. Samrådsredogörelse
5. Granskningsutlåtande
6. Miljökonsekvensbeskrivning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Torun Boucher (V) enligt följande.

Vänsterpartiet ställer sig positiva till en detaljplan gällande avfall och återvinningsanläggningen äntligen kommer till stånd. Vi anser dock att det borde ha tagits mer hänsyn till omkringliggande rekreationsområde. Att det i framtagandet av detaljplanen borde ha funnits en tydligare plan för hur man tänker utforma parken och ersätta de träd som kommer tas ner. Då detta område används flitigt av de närboende borde detta ha getts större utrymme i planeringen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Detaljplan för del av kvarteret Tippen m.m. inom stadsdelarna Högdalen och Fagersjö, (avfalls- och återvinningsverksamhet, gasanläggning, park, natur) DP 2015-19270-54, antas.

Stockholm den 1 december 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Joakim Larsson

Hans Altsjö

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Planen syftar till att möjliggöra en ny sorteringsanläggning för avfall med förbränningspanna och ackumulatortank samt utökning av en fastighet för återvinning. Inom planområdet finns även en anläggning för gasverksamhet. Stockholms stad har beslutat att arbeta för att bli fossilbränslefritt 2040. Uppförandet av sorteringsanläggningen och utbyggnad av Högdalens värmeverk är nödvändiga för att nå Stockholms klimatmål 2040 och för målet om att staden ska samla in och omhänderta 70 procent av matavfallet.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsbyggnadsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner förslaget till detaljplan och överlämnar det till kommunfullmäktige för antagande.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP), Fredrik Lindstål (C) och Mikael Valier (KD) *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Sara Stenudd m.fl. (V), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Planen syftar till att möjliggöra en ny sorteringsanläggning för avfall med förbränningspanna och ackumulatortank samt utökning av en fastighet för återvinning. Inom planområdet finns även en anläggning för gasverksamhet. Stockholms stad har beslutat att arbeta för att bli fossilbränslefritt 2040. Uppförandet av sorteringsanläggningen och utbyggnad av Högdalens värmeverk är nödvändiga för att nå Stockholms klimatmål

2040 och för målet om att staden ska samla in och omhänderta 70 procent av matavfallet.

Planförslaget avviker delvis från översiktsplanen då ca 10 500 kvadratmeter som redovisas som natur i översiktsplanen i aktuellt planförslag övergår till kvartersmark för avfallsåtervinning respektive värmeverk. Ca 9 000 kvadratmeter som i översiktsplanen redovisas som återvinnings- och gasverksamhet övergår i planförslaget till användningsbestämmelsen NATUR. Den stora betydelsen som verksamheterna på platsen har för Stockholms framtida avfallshantering och fjärrvärmeförsörjning har bedömts motivera avvikelsen från översiktsplanen. I planförslaget redovisas kompenserande åtgärder.

Planförslaget har hanterats med utökad förfarande. Plansamråd genomfördes 2017-09-19 – 2017-10-31. Granskning genomfördes 2021-01-13 – 2021-02-16.

Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak. Frågor som särskilt hanterats efter granskning är dagvatten, olycksrisk, hanteringen av de geotekniska förutsättningarna samt påverkan på omgivande naturvärden. De närboende önskar att sorteringsanläggningen ska uppföras någon annanstans och uttrycker oro för ökad trafik och buller samt lukt och skadedjur som sprider sig från anläggningen. Flera menar också att omgivande natur- och rekreationsvärden påverkas negativt.

I planarbetet har samordning och avvägningar mellan olika intressen varit avgörande då flera samhällsnyttiga verksamheter ska kunna verka och utvecklas inom en begränsad yta. Anpassning har även skett till planeringen för en ny tunnelbana under verksamhetsområdet.

En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats då ett genomförande av planförslaget antogs kunna medföra betydande miljöpåverkan. De miljöaspekter som studerats är dagvatten, översvämning, olycksrisker, risk för ras och skred, buller, naturmiljö samt klimatpåverkan. Genomgången har visat att planen inte medför någon betydande miljöpåverkan, förutsatt att de åtgärder som föreslagits i miljökonsekvensbeskrivningen vidtas. Nödvändiga åtgärder regleras med planbestämmelser på plankartan. Mot bakgrund av att de avfalls- och återvinningsverksamheter som bedrivs är prioriterade och fyller viktiga samhällsfunktioner anser kontoret att en utökning av PreZeros fastighet är motiverad. Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner detaljplanen och överlämnar den till kommunfullmäktige för antagande.

Syfte

Planen syftar till att möjliggöra en ny sorteringsanläggning för avfall, en ny förbränningspanna och en ackumulatortank samt utökning av en fastighet för återvinning. Planen syftar även till att reglera dagvattenhanteringen för att möjliggöra rening och motverka översvämning. Planen reglerar dessutom åtgärder som ska förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckor kopplade till gasanläggningen och ackumulatortanken samt åtgärder för att förebygga ras och skred.

Bakgrund

Stockholms stad har tagit ett inriktningsbeslut om att öka stadens matavfallsinsamling till 70 procent år 2020. Med anledning av detta genomförde Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) år 2016 en lokaliseringsstudie för en anläggning för sortering av matavfall. Lokaliseringsstudien visade att den bästa placeringen var intill Högdalenverket som i dagsläget är stadens enda anläggning för avfallsförbränning.

Plandata

Planområdet omfattar ca 19,2 hektar och ligger i södra delen av Högdalens industriområde. Verksamheterna utgörs av värmeverket Högdalenverket inom fastigheten Tippen 1 som ägs av Stockholm Exergi AB. Inom fastigheten Tippen 3 finns återvinningscentralen ÅVC Vantör som ägs av Stockholms stad och är upplåten till Stockholm Avfall AB. Fastigheten Tippen 4 ägs av Stockholms stad och upplåts med arrende till Stockholm Avfall AB respektive till Gasnätet Stockholm AB (GSAB). Fastigheten Tippen 2 ägs av Stockholms stad och upplåts med tomträtt till återvinningsföretaget PreZero AB (tidigare Suez Recycling AB). I planområdet ingår även delar av traktfastigheterna Örby 4:1 och Gubbängen 1:1, som båda ägs av Stockholms stad.

Norr om planområdet ligger Ellevios ställverk och i nordväst gränsar planområdet till Högdalens tunnelbanedepå. Närmaste bostadsbebyggelse ligger ca 450 - 500 meter från de planerade anläggningarna.

Karta som visar planrådets ungefärliga avgränsning.

Gällande detaljplan

Planområdet berör en större del av detaljplan, Dp 2007 – 03732, laga kraft 2009-10-23. För planområdet anges markanvändningen värmeverk, återvinningscentral och tvätthall, ställverk och industrispår, gaslager, gastankstation. Del av marken regleras som PARK och NATUR. En mindre del av aktuellt planområde är idag inte planlagt. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Övergripande beslut och styrande dokument

I översiktsplanen beskrivs Högdalens industriområde som ett område för miljötekniska satsningar. Naturmarken runt planområdet betecknas som grön infrastruktur av betydelse för Stockholms biologiska mångfald. Planförslaget avviker delvis från översiktsplanen då ett område (ca 10 500 kvadratmeter) som redovisas som natur i översiktsplanen i aktuell plan övergår till kvartersmark för avfallsåtervinning respektive värmeverk. Ett område som i översiktsplanen redovisas som område (ca 9 000 kvadratmeter) där komplettering kan prövas inom ramen för befintlig markanvändning övergår från återvinnings- och gasverksamhet till användningsbestämmelsen NATUR. Den stora betydelse som föreslagna verksamheter har för Stockholms framtida avfallshantering och fjärrvärmeförsörjning har bedömts motivera avvikelsen från översiktsplanen.

Riksintressen

Planområdet berörs av riksintresse för energidistribution i form av stamnätet för elförsörjning med 400 kV- och 220 kV-ledningar inklusive transformatorstationer. Nynäsbanan söder om planområdet är av riksintresse för kommunikation.

Kommunala beslut i övrigt

Strategi för fossilfritt Stockholm 2040 Stockholms stad har tagit beslut om att arbeta för att bli fossilbränslefritt 2040. För att nå målet har Stockholm Exergi tagit beslut om att all deras fjärrvärmeproduktion senast 2030 ska komma från förnybara eller återvunna bränslen. Ett annat mål i stadens klimatstrategi är att 70 procent av stadens matavfall ska samlas in för att användas till produktion av biogas.

Stadsbild

Planområdet har en utpräglad industrikaraktär. Stockholm Exergis värmeverk, Högdalenverket, dominerar platsen och dess höga skorsten är ett landmärke i söderort. De tre skapade Högdalstopparna runt verksamhetsområdet är en del av Stockholms stadsbyggnadshistoria. De skapades av bland annat rivningsmassor från Klarakvarteren.

Bilden visar Högdalens industriområde omgivet av Högdalstopparna. Högdalens värmeverk med den höga skorstenen syns till höger i bilden.

Naturmiljö

Naturmarken inom och runt planområdet är en del av Hanvedenkilen och ligger i anslutning till Rågsveds naturreservat, Fagersjöskogen och Majroskogen. Platsen har en vildvuxen karaktär och växtligheten är på många ställen frodig.

På östra sidan av planområdet ligger Gökdalens våtmark. Våtmarken är klassad som område med högt naturvärde och är av regionalt intresse då det finns få miljöer av denna typ i Stockholm. Våtmarken skapar stora möjligheter för bl.a. groddjur att leva och fortplanta sig i området, både genom att konstant hålla vatten och genom de strukturer som omger våtmarken. Planområdet är beläget inom avrinningsområden för Magelungen och Drevviken. Via dagvattennätet avleds också vatten till Mälaren – Fiskarfjärden halva året och via Himmerfjärdsverket till Himmerfjärden andra delen av året. En liten del av planområdet utgörs av naturmark i östra området som avrinner mot Drevviken. Recipienterna uppnår inte god status vilket kräver en minskning av föroreningsbelastningen. Recipienterna ska uppnå god ekologisk status och god kemisk status till år 2027.

Planförslaget

Detaljplanens genomförande är en förutsättning för att verksamheterna på platsen ska kunna utvecklas och kopplas samman, vilket är nödvändigt för att Stockholm ska nå sitt klimatmål 2040. Planförslaget innehåller en ny sorteringsanläggning (HSMA) för avfall samt möjliggör en utbyggnad av Högdalenverket med en ny panna och en ackumulatortank. I planförslaget ingår en utökning av PreZeros (tidigare Suez) fastighet. I planförslaget ingår även en befintlig gasanläggning. En förutsättning för planens genomförande är markbyten mellan verksamheterna.

Illustration: vy från nordväst över planområdet med befintliga byggnader samt nya byggnader i blått och vitt samt omgivande mark (Liljewall arkitekter).

Illustration: vy från nordost som visar möjlig utformning av sorteringsanläggningen (Liljewall arkitekter).

De storskaliga verksamheterna, olycksrisk samt platsens komplexa markförhållanden innebär att flera bestämmelser införs på plankartan som reglerar byggnadsteknik, dagvatten- och skyfallshantering, skydd för olyckor samt hanteringen av risken för ras och skred.

Som en stabilitetshöjande åtgärd måste en tryckbank anläggas söder om PreZeros fastighet. Den regleras på plankartan som PARK.

Sorteringsanläggningen placeras ovanpå det planerade nya anslutningsspåret i tunnel under planområdet fram till Högdalsdepån.

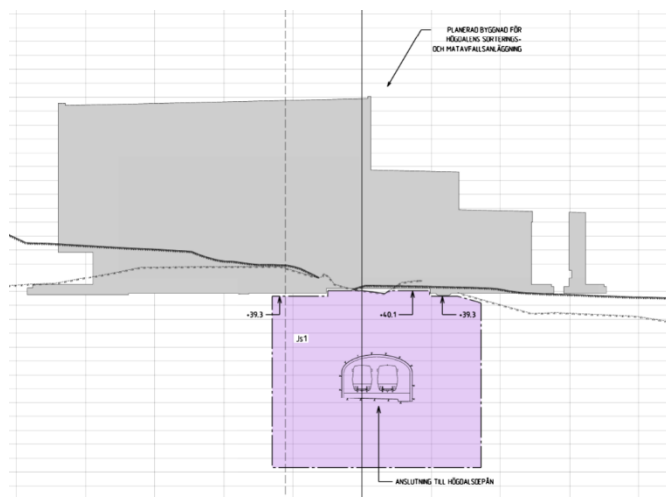

Illustration av nivåförhållanden mellan sorteringsanläggningen och tunneln för anslutningsspår (WSP).

Planförslaget har i höjdded och med planbestämmelser anpassats till tunnelbanans skyddszon. Byggande ovanpå tunnelbanan regleras även i ett särskilt avtal mellan Stockholm Vatten och Avfall och förvaltning för utbyggd tunnelbana, FUT.

En växande stad

Näringsliv och kompetensförsörjning Tillkommande verksamheter bidrar till att stärka näringslivet och ger fler arbetstillfällen i södra Stockholm vilket är positivt.

En sammanhängande stad

I parkområdet kan evenemangsytan bidra till att människor från omkringliggande stadsdelar kan mötas. Gång- och cykelvägarna ökar tillgängligheten till området vilket är positivt.

Trygghet

Stockholms stads trygghetsmätning för Enskede-Årsta-Vantör visar att det i närområdet finns utmaningar i form av mörka miljöer och dålig belysning. Även farhågor om att utsättas för brott framförs. För att motverka detta har stadsdelsförvaltningen inlett ett arbete med att öka trygghet och attraktivitet i området runt och på Högdalstopparna bl.a. genom att skapa säkrare entréer och ökad tillgänglighet till gång- och cykelvägar genom förbättrad belysning, vilket bidrar till en upplevelse av ökad trygghet. Verksamheterna i kv Tippen är inhägnade vilket förhindrar att allmänheten tar sig in på området.

Jämställdhet

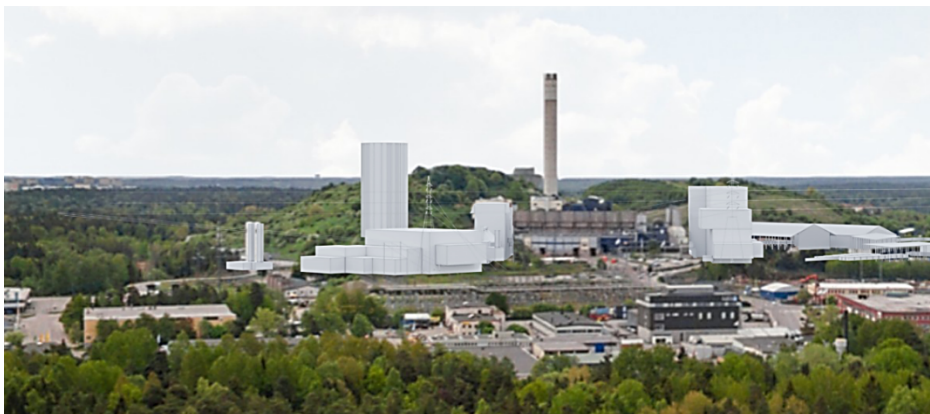
Åtgärderna i form av säkrare entréer och fler gång- och cykelvägar tillgängliggör natur- och rekreationsområdet för fler under större del av dygnet vilket bland annat är positivt ur ett jämställdhetsperspektiv.

Trafik och mobilitet

Planförslaget leder till en marginellt ökad och förändrad trafik med en förskjutning mot mer tung trafik. Behovet av parkeringsplatser inom planområdet ökar eftersom antalet arbetsplatser blir fler. All parkering kommer att ske på kvartersmark. Ett par gång- och cykelstråk kommer att få nya sträckningar.

God offentlig miljö

Planförslaget innebär en förstärkning av planområdets industrikaraktär samtidigt som intrycket kan bli mer sammanhållet och strukturerat. Flera av de planerade byggnaderna är storskaliga och synliga både från de omgivande Högdalstopparna och från långt avstånd. Ackumulatortanken kommer tillsammans med sorteringsanläggningen och Panna 7 resultera i flera tillkommande byggnader, vilket påverkar industriområdets siluett och dess förhållande till Högdalstopparna. Byggnaderna är placerade i ett redan ianspråktaget industrilandskap och uppförs i ett befintligt sammanhang.

Bildmontage med nya byggnader i vitt (Liljewall arkitekter).

Stads- och landskapsbild

Den förändring av dalgången som sker när tryckbanken anläggs i planområdet sydvästra del, innebär att kontrasten mellan topp och dal försvagas vilket bedöms ha en märkbart negativ påverkan i landskapet. Den negativa förändringen anses motiverad då tryckbanken är nödvändig för att stabilisera slänten.

Illustration före och efter anläggande av tryckbank (SBK).

Rekreation

Dalgången vid återvinningsverksamheten i planområdets sydvästra del är en av de planerade ytorna inom området och används som samlingsplats, evenemangsplats eller som plats för start eller målgång vid olika lopp. När tryckbanken anläggs försvinner den ytan. Den nya tryckbanken ska därför utformas så att en ny plan yta skapas. Den nya ytan kommer att bli mindre men kan ändå fylla ett viktigt rekreativt syfte.

Förlusten av rekreationsyta är begränsad och planförslaget bedöms inte försvåra möjligheten att skapa ett attraktivt rekreationsområde. Vid gasanläggningen kommer ett område säkras som NATUR på plankartan vilket är positivt.

Grön och vattennära stad

Planförslaget bedöms bland annat påverka ekosystemtjänster som blommande och bärande buskar, skuggande och temperaturreglerande träd och vegetation som minskar erosion. På grund av detta genomförs flera kompenserande åtgärder. Sammantaget bedöms konsekvenserna för ekosystemtjänster inom och i anslutning till planområdet vara små.

Naturmiljö

De naturområden som påverkas hyser generellt sett inte stora naturvärden. Konsekvenserna för Hanvedenkilen bedöms vara obetydliga. Planen bedöms inte påverka gynnsam bevarandestatus för någon av de fridlysta arter som finns inom eller i anslutning till planområdet. Vidare bedöms planen ha en positiv påverkan på den intilliggande och värdefulla Gökdalens våtmark.

Anläggandet av tryckbanken medför att ca 30 ekar måste tas ned vilket bedöms orsaka negativa konsekvenser för naturmiljön i området. Som kompensation för de nedtagna ekarna ska åtgärder vidtas, till exempel utplacering av död ved samt röjning och friställande av befintliga ekar. Nyplantering eller omflyttning av ekar föreslås för att minska avstånden mellan ekmiljöer som har högre habitatkvaliteter samt stärka ekologiska samband. Genomförandet av kompensationsåtgärderna regleras i den överenskommelse om exploatering som staden skriver med verksamheterna.

Förutsatt att föreslagna åtgärder vidtas bedöms planen sammantaget innebära små negativa konsekvenser för naturmiljön.

Miljö kvalitetsnorm för dagvatten

Med vidtagna åtgärder bedöms planförslaget bidra till att miljö kvalitetsnormen (MKN) för Magelungen, Drevviken, Mälaren-Fiskarfjärden och Himmerfjärden kan uppnås.

Naturmiljö - Gökdalens våtmark

Genomförandet av planen innebär att dagvattnet från ytan runt sorteringsanläggningen tas om hand i särskilda anläggningar istället för att avrinna mot Gökdalens våtmark. Som kompensation kommer Stockholm Vatten och Avfall tillföra 1150 kubikmeter färskvatten per år till våtmarken, vilket regleras i deras miljö tillstånd. Den nya dagvattenhanteringen tillsammans med tillförseln av vatten minskar föroreningshalterna och verksamheternas belastning på omgivningen, vilket bedöms ge en liten positiv påverkan på naturmiljön i Gökdalen.

Översvämning till följd av skyfall

Översvämningssituationer finns i huvudsak för Högdalenverket, sorteringsanläggningen och stamnätstationen vid Snösåtra. Planbestämmelser om att åtgärder ska vidtas som motverkar översvämning har införts på plankartan. Översvämningssituationen förbättras vid genomförandet av planen förutsatt att föreslagna åtgärder vidtas.

Vid Högdalenverkets centrala delar kommer det fortfarande att samlas vatten vid ett 100-års regn. Även med de föreslagna åtgärderna går det inte att utesluta att vattensamlingarna kan orsaka skada och eventuellt driftstörningar. Stockholm Exergi har åtagit sig att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att anläggningen kan hållas i drift, och därmed upprätthålla den samhällsviktiga funktionen.

Detta kommer att följas upp av miljöförvaltningen som är tillsynsmyndighet. Som helhet har planförslaget en stor positiv påverkan på översvämningssituationen jämfört med innan genomförandet. Översvämningssituationen bedöms vara tillräckliga för att skapa förutsättningar för att hanteringen av skyfall kan ske på ett lämpligt sätt.

Olycksrisk

Sorteringsanläggningen och ackumulatortanken bedöms medföra en ökad olycksrisk då de uppförs i närheten av gasanläggningen. En förutsättning för uppförandet av sorteringsanläggningen är att Gasnätet Stockholm har beslutat begränsa sin brandfarliga verksamhet till en upprättad säkerhetszon inom anläggningen. Med de skyddsåtgärder som regleras i planförslaget samt genom utformningen av de planerade anläggningarna och byggnaderna bedöms de olycksrisker som har identifierats kunna hanteras och planen bedöms inte medföra några oacceptabla risker för människor eller miljö.

Buller

Planförslaget innebär både att bullrande verksamhet försvinner och att ny tillkommer. Sorteringsanläggningen och Panna 7 medför ökad tung trafik vilket kommer att alstra mer buller. Ökningen bedöms inte bli så stor att riktvärdena för buller överskrids.

Klimatpåverkan

Planförslagets genomförande har en positiv klimatpåverkan och är en förutsättning för att staden ska nå sitt klimatmål 2040. Sorteringsanläggningen möjliggör utökad matavfallssortering samt eftersortering av plast och metallförpackningar. Ett bättre omhändertagande av avfallet innebär en potentiell reduktion om 44 000 ton CO₂e (koldioxidkvivalenter) årligen. Det utsorterade matavfallet kan användas för att producera biogas motsvarande 80 – 100 GWh per år. Biogasen kan användas för fordonsbränsle (biogas och naturgas) som ersätter bensin och diesel. Trots att anläggningen i sig alstrar viss tung trafik bedöms den bidra till både hållbar energianvändning och miljöanpassade transporter.

Planprocess

Planförslaget har upprättas med utökat förfarande. Samråd genomfördes 2017-09-19 – 2017-10-31. Ett samrådsmöte hölls 2017-09-27 i Skönstaholmsskolans matsal, där ca tio personer närvarade. Under samrådet inkom 48 yttranden. Granskning genomfördes 2021-01-13 – 2021-02-16. Under granskningen inkom 21 yttranden.

Samlade synpunkter

Länsstyrelsen har i yttranden under samråd och granskning önskat kompletteringar och förtydliganden i frågor om buller, risken för allvarliga olyckor, översvämning samt möjligheten att uppnå kvalitetsnormen för dagvatten i recipienterna. Länsstyrelsens önskemål resulterade i ytterligare studier och kompletteringar i planbestämmelser och i planbeskrivningen. Länsstyrelsen och Lantmäterimyndigheten har tillsammans med Förvaltningen för utbyggd tunnelbana (FUT) bevakat planförslagets förhållande till den nya spårtunneln under planområdet. FUT ser inga hinder med granskningsförslaget. Länsstyrelsen tog i granskningsyttrandet inte upp frågan, inte heller Lantmäterimyndigheten.

Ett par remissinstanser har tagit upp frågan om närområdets natur- och rekreativa värden och de har tillsammans med länsstyrelsen även tagit upp frågan om påverkan på naturmiljön och djurlivet i våtmarken Gökaldalen. Planbeskrivningens redovisning av åtgärder för att inte försämra förhållandena i Gökaldalen har utvecklats.

Miljö- och hälsoskydds nämnden tillstyrker planförslaget och framför att granskningsförslaget är en gediget samt genomarbetat.

Länsstyrelsen tillsammans med Statens geotekniska institut har berört risken för ras och skred vilket inneburit att planförslagets bestämmelser för att förebygga ras och skred har kompletterats. Risken för olyckor kopplade till gasanläggningen har även tagits upp av Storstockholms brandförsvaret och Gasnätet Stockholm. Vidare studier har resulterat i planbestämmelser som reglerar avstånd till gasanläggningen och utformning av byggnader vilket de funnit tillfredsställande.

De flesta sakägare och boende önskar att sorteringsanläggningen ska uppföras någon annanstans eftersom det finns oro för ökad trafik och buller samt lukt och skadedjur som sprider sig från sorteringsanläggningen. Flera menar också att omgivande naturvärden kommer att påverkas negativt. Frågorna är utredda och det föreligger ingen ökad risk för buller, lukt eller skadedjur. Däremot kommer viss trafikökning att ske. Omgivande naturvärden kommer att påverkas, för detta sker kompensationsåtgärder.

Tidigare ställningstaganden i ärendet

Stadsbyggnadsnämnden beslöt 2017-03-23 i enlighet med kontorets förslag att planarbete skulle påbörjas.

Stadsbyggnadsnämnden godkände 2019-06-13 redovisning av plansamrådet och gav kontoret i uppdrag att upprätta detaljplaneförslag i enlighet med kontorets tjänstutlåtande.

Till beslutet lämnades ett särskilt uttalande där nämnden pekade på vikten av att genomföra ekologiska kompensationsåtgärder för att säkerställa Gökaldalens våtmark och den gröna infrastrukturen. Samt för att trygga ekologiska och rekreativa värden, bland annat genom kopplingen till det planerade naturreservatet i Fagersjöskogen.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Stadsbyggnadskontoret har bedömt att detaljplanens genomförande kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken att en miljöbedömning behöver göras. Ett avgränsningssamråd med länsstyrelsen genomfördes 2017-04-20.

Under planarbetets gång och med utgångspunkt i länsstyrelsens, miljöförvaltningens, Statens geotekniska instituts och brandförsvarets yttranden under samrådet har följande aspekter bedömts kunna medföra betydande miljöpåverkan:

- Dagvatten, särskilt med avseende på risken att påverka miljö kvalitetsnormer i recipienter
- Översvämningsrisk

- Olycksrisk
- Risk för ras och skred
- Buller
- Naturmiljö, avseende bland annat påverkan på våtmark
- Klimatpåverkan

Övriga miljöaspekter som bedömdes viktiga att belysa är: markföroreningar, påverkan på landskapsbild, rekreativvärden, elektromagnetiska fält samt övriga störningar som lukt och damm. Dessa frågor har hanterats inom ramen för planarbetet.

Tidplan

Godkännande i SBN: 30 september 2021.

Antagande i KF: november 2021.

Planavtal

Planavtal har tecknats med Stockholm Vatten och Avfall, Stockholm Exergi och Suez (PreZero) för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättande av detaljplanen.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Kontoret är positivt till den utveckling av avfalls- och återvinningsverksamhet som planförslaget möjliggör och som är nödvändiga för att Stockholm ska nå sitt klimatmål. Planförslaget omfattar komplexa förhållanden och avvägningar mellan motstridiga intressen, såväl enskilda som allmänna. Det övergripande syftet med planförslaget är att möjliggöra anläggandet av sorteringsanläggningen och utbyggnaden av Högdalenverket eftersom dessa är nödvändiga för att klara stadens klimatmål 2040. Dessutom vill staden värna de återvinningsverksamheter som redan finns på platsen, vars drift försvåras eller upphör om de inte kan fortsätta utvecklas och expandera ytmässigt.

Det är nödvändigt att utbyggnaden sker i anslutning till den befintliga verksamheten inom planområdet. De storskaliga verksamheterna inom för staden nödvändig miljöteknik har tillsammans med platsens komplexa markförhållanden inneburit särskilda utmaningar. För att lindra negativa effekter ska naturskyddande åtgärder vidtas, exempelvis förbättrad dagvattenhantering och återplantering. Framtaget av en ny detaljplan innebär samtidigt flera positiva förändringar. Dagvattnet tas om hand på ett bättre sätt eftersom vattnet i mindre utsträckning infiltrerar i den förorenade marken. Det betyder att färre föroreningar följer med vattnet till recipienterna och till våtmarken Gökdalen. Översvämningssituationen förbättras generellt inom planområdet.

Sammantaget gör stadsbyggnadskontoret avvägningen att de positiva effekter som den nya detaljplanen har för stadens klimatarbete överväger de negativa effekter som ett utökade av verksamheterna på platsen kan få för närområdet.

Kontoret bedömer också att den stora betydelsen som verksamheterna har för Stockholms framtida avfallshantering och fjärrvärmeförsörjning kan motivera avvikelsen från översiktsplanen.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner förslaget till detaljplan och överlämnar det till kommunfullmäktige för antagande.

Reservationer m.m.

Stadsbyggnadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (L), Cecilia Obermüller (MP), Fredrik Lindstål (C) och Mikael Valier (KD) enligt följande.

Den grönbå majoriteten vill framhålla vikten av att de kompensatoriska åtgärdsförslag som tagits fram i miljökonsekvensbeskrivningen med anledning av påverkan på naturvärden genomförs.

Särskilt uttalande gjordes av Sara Stenudd m.fl. (V) enligt följande.

Vänsterpartiet ställer sig positiva till att stadsbyggnadsnämnden äntligen kan godkänna förslaget till detaljplan gällande avfall och återvinningsanläggningen. Vänsterpartiet anser dock att det borde ha tagits mer hänsyn till omkringliggande rekreationsområde. Att det i framtagandet av detaljplanen borde ha funnits en tydligare plan för hur man tänker utforma parken och ersätta de träd som kommer tas ner. Då detta område används flitigt av de närboende borde detta ha getts större utrymme i planeringen.